Eduskunta
Liikennejaosto

Viite
Asiantuntijapyyntönne 01.03.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 lisätalousarvioksi HE 17/2021 vp

Tuki laivaliikenteelle, momentti 31.20.51

Hallitus esittää lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden tukemiseen 23,15 milj. euroa. Tuki on jatkoa vuonna 2020 myönnetylle 24,8 milj.euron tuelle. Nykyisen tukisumman rahat loppuvat maaliskuussa, joten lisätuen myöntäminen on edellytyksenä sille, että Liikenne- ja viestintävirasto Traficom voi jatkaa yhteyksien tukemista kevätkaudella 2021.

Kesäkuussa 2020 meriliikenteen tukemisesta annetun valtioneuvoston asetus (548 / 2020) mukaan Traficom toimivaltaisena viranomaisena voi asettaa julkisen palvelun velvoitteen ja myöntää valtionavustusta tärkeäksi pitämänsä matkustaja- tai rahtialusreitin liikennöinnin jatkumiseen, jos se katsoo, että liikennöinnin jatkuminen markkinaehtoisesti on muutoin uhattuna.

Suomen huoltovarmuus, teollisuus ja liikenneyhteydet tarvitsevat säännölliset ja riittävän tiheällä vuorovälillä kulkevat yhteydet Suomesta naapurimaihin. Matkustaja-autolautoilla on tärkeä rooli Manner-Suomen ja Ahvenanmaan kuljetuksissa. Niiden tulomuodostus perustuu kuitenkin pitkälti matkustajilta saataviin tuloihin. Covid-19 takia matkustajamäärät ovat vähentyneet merkittävästi ja vaikuttaa siihen, että kaikkien matkustaja-autolauttojen liikennöinti markkinaehtoisesti ei ole kannattavaa. Matkustajamäärien oletetaan säilyvän vähäisinä myös lähikuukausina.

Traficom on seurannut Covid -19 vaikutuksia meriliikenteen kuljetuksiin ja markkinoihin. Seurannan ja arvioinnin perusteella Traficom on asettanut julkisen palveluvelvoitteen viidelle yhteysvälille Varsinais-Suomen, Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä, Helsingin ja Viron sekä Vaasan ja Uumajan välillä. Tämän hetkiset ennusteet näyttävät siltä, että tarvetta n on kesään 2021 asti. Manner-Suomen lisäksi Ahvenanmaa on täysin riippuvainen säännöllisestä ja ympärivuotisesta laivaliikenteestä. Ahvenanmaan maakunnan hallitus totesi 8.12.2020 antamassaan lausunnossa tuen tarpeen jatkuvan kesään 2021 saakka.

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot, momentti 31.01.02

Meriliikenteen tukimalli on hallinnollisesti työllistävä ja käsittää vaativan prosessin, joka pitää sisällään avustusten, valmistelua, hallinnointia, jatkuvaa markkinatilanteen seurantaa tuen tarpeen arvioimiseksi, tiedottamista, maksatusta ja asianmukaista jälkikäteisvalvontaa (tasausjaksot, tilinpäätösten analysointi) sekä lopuksi tehtävää raportointia ja vaikutusten arviointia tukeen liittyen. Maksatuspäätöksiä tehdään kahden viikon välein ja viimeiset tarkastukset päästään tekemään vasta vuonna 2022 varustamoiden tilinpäätösten valmistuttua. Prosessi edellyttää virastolta niin juridista, tilastollista, markkina- ja talousosaamista sekä vaikutusten arviointia. Jotta virasto

pystyy suoriutumaan tuen myöntämiseen liittyvistä tehtävistä, on esitetty 170 000 € lisäys viraston toimintamenomomentille erittäin tärkeä.